

Tekst | Henk Geist Beeld | Vastbouw Rijssen

Restauratie van icoon van de Amsterdamse School

Het Schip: nieuwe woningen in een monumentaal jasje

De restauratie van Het Schip, een rijksmonument uit 1920 in de Amsterdamse Spaarndammerbuurt, nadert haar voltooiing. De 82 huurwoningen zijn gemoderniseerd en onder meer voorzien van vloerverwarming. De buitenkant van het door architect Michel de Klerk ontworpen wooncomplex, hét voorbeeldproject van de Amsterdamse School, is daarbij in authentieke staat teruggebracht.

De restauratie van het woongebouw van corporatie Eigen Haard ging in 2015 van start en wordt uitgevoerd door aannemer Vastbouw. Als eerste werd de basisschool die deel uitmaakt van dit complex verbouwd en bij het museum voor de Amsterdamse School getrokken, dat al in het voormalige postkantoor was ondergebracht. Ook de museumwoning en het postkantoor worden nu gerestaureerd, inclusief de 82 woningen. De woningen van Het Schip zijn van binnen volledig gestript en opnieuw ingedeeld. "Er was sprake van geluidsoverlast, onvoldoende brandwerendheid en allerlei technische mankementen", zegt Hans Nijsink, projectleider bij Vastbouw. "De woningen krijgen een compleet nieuwe inbouw volgens het doos-in-een-doos-systeem. Nieuwe woningen in een oud jasje. Met geluidswerende wanden, nieuwe vloeren met vloerverwarming en volledig nieuwe installaties voor gas, water en licht (met 9 collectieve installatieruimtes voor 82 woningen)."

Alleen op de begane grond is de oude vloer verwijderd omdat het complex een nieuwe fundering heeft gekregen, die verdere verzakking moet voorkomen. Nijsink: "We hebben inpandig 388 stalen heipalen aangebracht tot 20 meter diep. De nieuwe betonvloer is verankerd in de bestaande muren, waardoor het complex de krachten nu afdraagt op de nieuwe fundering. De oude fundering hebben we laten zitten."

SPEURTOCHT

De restauratie van de buitengevel is tot stand gekomen met veel overleg tussen betrokkenen, zoals de gemeente Amsterdam, monumentenzorg, de architect, onderaannemers en producenten. Nijsink: "Bij eerdere restauraties is een verkeerde leg- en voegmortel en baksteen toegepast, dat verdroeg zich niet met het oorspronkelijke metselwerk. Dat hebben we allemaal vervangen, dan gaat het om ongeveer 150.000 tot 160.000 bakstenen. Eigen Haard wilde bakstenen terugplaatsen die identiek zijn aan de originele, toentertijd gebakken met Friese klei. Het was nog een enorme speurtocht om de juiste baksteenfabrikant te vinden. Uiteindelijk hebben we in Randwijk een steenfabriek gevonden die de juiste steen kon maken met de juiste vorm en textuur. Een strengperssteen die tijdens het proces vier handmatige behandelingen heeft ondergaan."

De achtergevel. In totaal zijn 150.000 tot 160.000 bakstenen vervangen.

De nieuwe dakpannen hebben weer het originele formaat.

AUTHENTIEKE AFMETINGEN

De originele dakpannen zijn bij een eerdere restauratie ook vervangen. Nijsink: "De nieuwe waren echter groter dan de oorspronkelijke. We hebben nu weer dakpannen aangebracht die de authentieke afmeting van 1920 hebben. Voor een deel van het complex zijn indertijd handgeformde dakpannen gebruikt. We hebben in Sprang-Capelle een bedrijf gevonden dat voor ons de benodigde mallen kan maken." ■

De gerestaureerde voorgevel van Het Schip waar het metselwerk is hersteld.

Projectinfo

VLOERVERWARMING IN MONUMENTALE WONINGEN HET SCHIP

Het interieur van de 81 woningen van Het Schip wordt volledig vernieuwd. Het complete inbouwpakket hiervoor wordt geleverd en gemonteerd door Donec Afbouw, een gespecialiseerd afbouwbedrijf. De woningen worden goed geïsoleerd doordat alle buitenmuren en woningscheidende muren worden voorzien van isolerende binnenspouwwallen met een hoge Rc-waarde.

Op de bestaande houten balklaag van de draagconstructie wordt een geheel nieuwe droge afbouwvloer aangebracht inclusief vloerverwarming. Vanwege de verzakking die de afgelopen eeuw bij het monumentale complex is opgetreden, wordt de nieuwe vloer eerst geëgaliseerd met korelmateriaal. Daarna brengt Donec Afbouw de brandwerende Estrich vloerelementen aan. Daarin worden de goten voor de vloerverwarming gefreesd, waarna er op deze zwevende ondervloer nog een speciale dekplaat wordt gelijmd.

De woningen krijgen op alle verdiepingen ook geluidsisolerende en brandwerende plafonds. Metalstudwanden vormen de nieuwe scheidingswanden tussen de afzonderlijke vertrekken. De afbouw omvat verder onder meer het aanbrengen van nieuwe kunststenen vensterbanken.

Bouwinfo

OPDRACHTGEVER	Eigen Haard, Amsterdam
UITVOERING	Vastbouw, Rijssen
ONTWERP	Archivolt Architecten, Amsterdam
INSTALLATIES	Viac, Houten
CONSTRUCTIES	Evers Partners, Velsen-Noord
BOUWPERIODE	mei 2015 - mei 2018
BOUWKOSTEN	17 miljoen euro

De specialist in droge afbouw

Scheidingswanden • Systeemplafonds

- Volgipswanden
- Timmerwerkzaamheden
- Estrich vloeren • Systeemwanden
- Nieuwbouw • Renovatie

www.habovo.nl

Tekst | Henk Geist Beeld | Fermacell

Vloerverwarming voor monumentaal woningcomplex Het Schip

Al in een vroegtijdig stadium werd Fermacell door architectenbureau Archivolt en Vastbouw betrokken bij de restauratie van het monumentale woningcomplex Het Schip in Amsterdam. De nieuwe vloeren moesten niet alleen voldoen aan de eisen van brandwerendheid en geluidsreductie, ook was er de wens om vloerverwarming toe te passen in de woningen. Fermacell bood hiervoor een specialistische oplossing in de vorm van de JK fermafloer, die samen met JK vloerverwarming en Uzin Utz is ontwikkeld, elk vanuit hun eigen deskundigheid.

“Het product JK fermafloer is een unieke combinatie van een gipsvezel-droge dekvloer van Fermacell met een hoogwaardig ingeslepen vloerverwarmingssysteem van JK. De vloer wordt afgewerkt met een door Uzin Utz speciaal ontwikkelde mortel”, zegt Anton Drenth namens Fermacell.

OPTIMALE GELUIDSREDUCTIE EN BRANDWERENDHEID

Op de oude houten balklaag van Het Schip zijn eerst houten vloerdelen aangebracht. Daarop is het vloerelement Fermacell 2E26 gelegd met een dikte van 34 millimeter. Het is opgebouwd uit twee lagen gipsvezelplaat van 12,5

mm dik en een isolatielaag van vilt van 9 mm. Drenth: “Het vloerelement zorgt voor zowel de geluidsreductie als de brandwerendheid van 60 minuten. JK vloerverwarming freest als installateur daar de vloerverwarmingsleidingen met een diameter van 14 mm in. Dat kan precies op maat. Het fresen gaat ten koste van de brandwerendheid. Om die weer op het vereiste niveau te brengen, wordt er een 10 mm dikke gipsvezelplaat van Fermacell op aangebracht met een door Uzin Utz speciaal ontwikkelde mortel en primer die de warmte goed doorgeeft.”

Het systeem heeft meerdere voordelen. Drenth: “De totale vloerdikte bedraagt niet meer dan 45 mm. Het is een volledig droog systeem, zodat er geen vocht wordt toegevoegd aan de monumentale woning. Het is licht in gewicht en het systeem is flexibel in te brengen in de bouwkolom, omdat er geen droogtijden nodig zijn en er makkelijk gesegmenteerd gewerkt kan worden: het legproces kan namelijk altijd onderbroken worden. We gebruiken voor het vilt en het gips gerecyclede materialen, met water uit de Maas.” ■

fermacell®

fermacell Vloerverwarmingssysteem

Revolutie in renovatie:

Ultra dun vloerverwarmingssysteem vanaf 34 mm

Duurzaam | Ecologisch afbouwen | Renovatie & transformatie

Het **fermacell** vloerverwarmingssysteem, JK fermafloer, bestaat uit 2 lagen gipsvezelplaat (van elk 12,5 mm) met daaronder een viltlaag van 9 mm met exact op maat en zonder stofontwikkeling geslepen sleuven voor de vloerverwarmingsbuis. Dankzij het lage temperatuur verwarmingssysteem is minder energie nodig om een goede klimatisering te bereiken.

www.jkfermafloer.nl

Old Style

ULTRA DUN EN DUURZAAM

Vakwerk in glaswerk

VAKWERK IN GLASWERK

Old Style monumentaal glas is in eigen beheer ontwikkeld door AA glas. Sinds 1953 is AA glas uitgegroeid tot een moderne glashandel met een rijke traditie. Voor onder andere verzekeraars, woningbouwverenigingen, de gemeente Amsterdam, maar ook voor particulieren heeft AA glas uit-eenlopende projecten gerealiseerd. Kwaliteit, snelle service en een hoge vakbekwaamheid hebben daarbij altijd voorop gestaan.

Enkele van de projecten die wij afgelopen jaar met dit product hebben gedaan:

Particulieren panden door heel Nederland.

Hotel the Grand - Amsterdam

Spoorweg museum - Utrecht

Project het Schip - Amsterdam

Universiteit Leiden - Leiden

MONUMENTAAL

KLASSIEK

MODERN

NIEUW OF OUD?

Old Style monumentaal isolatieglas vervangt het oude vensterglas maar dan in een geheel nieuw jasje met een zelfde authentieke uitstraling.

UNIEKE SOORTEN

Old Style monumentaal isolatieglas kan worden samengesteld met zowel Hoog-Rendements glas als met veiligheids glas.

OVERAL TOEPASBAAR

Old Style monumentaal isolatieglas kan in alle oude kozijnen worden geplaatst zonder veel onnodig breekwerk.

Tekst | Henk Geist Beeld | Vastbouw Rijssen

Dubbelglas met een hoge isolatiewaarde Ruim 6.500 RUITJES zijn handmatig gemaakt

Bij de restauratie van Het Schip krijgen de woningen dubbelglas met een hoge isolatiewaarde. Toch behoudt het rijksmonument zijn authentieke uitstraling dankzij de toepassing van zogeheten Old Style glas van leverancier en producent AA Glas.

“Bij monumentale panden het is van belang dat de authentieke uitstraling behouden blijft. Het glaswerk van een monumentaal pand is alles bepalend voor de uitstraling”, zegt directeur Niels Hoffmann. “Vroeger was het glas niet zo strak en vlak als tegenwoordig. Er werden andere technieken gebruikt waardoor het glas trekstrepen bevatte. Hierdoor ontstond er een zachte reflectie. Dit is nu mogelijk door Old Style. Door een vertekening in het glas behoudt men de sfeer van vroeger maar wel met de kwaliteitseisen van nu.”

Het binnenste ruitje is wel strak glas, slechts 4 mm dik en voorzien van een speciale isolerende coating die een optimale

isolatie geeft. Het buitenste ruitje is Old Style glas van 9 mm dik, dat oogt als een getrokken ruitje met glooiing en trekstrepen. De tussenruimte is gevuld met Kryptongas en de afstandhouders zijn mat zwart uitgevoerd. Hoffmann: “Een bijkomend voordeel is dat Old Style monumentenglas in ieder bestaand venster of kozijn past. De ruitjes worden met een stopverfvervanger met een hoge kwaliteit en lange levensduur geplaatst.” In totaal gaat het bij Het Schip om ongeveer 6.500 ruitjes in diverse afmetingen, deels met gebogen glas en/of voorzien van glas-in-lood. “Het glas is zo dun dat de ruitje niet geautomatiseerd kunnen worden geproduceerd. Ze zijn stuk-voor-stuk handmatig gemaakt.” ■

Historische uitstraling, moderne toepassing

Madridstraat 9-19 • 1175 RK Lijnden
020-616 4331 • info@aaglas.nl • www.aaglas.nl

Tekst | Jan Mol Beeld | Van Buuren Groep

Specialisme viert hoogtij bij restauratie monumentaal pand

Rijksmonument 'Het Schip' in Amsterdam is gebouwd in 1920 en het boegbeeld van 'de Amsterdamse School'. Gebouwd als sociale woningbouwproject, huisvest het complex vandaag de dag nog steeds 81 huurwoningen. Vanwege het feit dat Het Schip monument geworden is, was een renovatie niet voldoende en werd er overgegaan tot restauratie.

Wat dat betekent voor het hang- en sluitwerk en raam- en deurbeslag, vernemen we uit de mond van Piet van Tilborgh, adviseur bij de Van Buuren Groep.

"We zijn voor de opdracht benaderd door Vastbouw. Men weet dat wij met passie ons werk doen", opent Van Tilborgh het gesprek. "Elk onderdeel dat we vonden en aandroegen werd gecontroleerd door de commissie van monumentenzorg. Die heeft namelijk aan de hand van foto's van het originele gebouw in kaart gebracht wat er wel en wat er niet toegepast mag worden. Het moest techniek van nu zijn, met het uiterlijk van toen."

OP ZOEK NAAR HET JUISTE MESSING

"Alles wat buiten in het zicht zit, is van messing. Een behoorlijke klus was het, om dat allemaal te bemachtigen. We hebben er een flinke zoektocht opzitten",

Typerende raampartijen geven de gevel een abstract karakter.

'We hebben de hele wereld letterlijk afgezocht'

aldus Van Tilborgh. "Stel je even voor dat elke woning meerpuntssluitingen op de deuren heeft en beslag, klinken en leuningdragers allemaal perfect moesten passen, qua optiek. We hebben de hele wereld letterlijk afgezocht."

Een huzarenstukje zijn de messing briefplaten, zo kenmerkend voor toen. "Deze briefplaten zijn oorspronkelijk voorzien van veren. De originele veren waren kapot of zoek, die hebben we derhalve op maat helemaal nieuw laten produceren. Alles functioneert daarmee weer net zo goed als de dag waarop ze voor het eerst in gebruik werden genomen."

NIET ALLEEN HET UITERLIJK MAAR OOK DE MAATVOERING VAN TOEN
De deuren van toen zijn beslist de deuren van nu niet meer, qua afmetingen. Van Tilborgh: "Dat leverde een extra uitdaging op. Naast dat alle hang- en sluitwerk, klinken en beslag optisch passend moesten zijn, moest alles ook nog eens de specifieke maatvoering van die tijd

hebben. Geloof me, Verweij Houttechniek uit Woerden heeft elke deur afzonderlijk in handen gehad. We spreken hier over maatwerk op deurniveau."

ZICHTBAAR SUCCES

"Samen met collega Edwin Roeberts heb ik voor elk nostalgisch vraagstuk

van Vastbouw een oplossing gevonden. Tot aan de messing knoppen toe, die de deuren sierden. De bedrijven die aan Het Schip gewerkt hebben, hebben een bewonderenswaardig plaatje neergezet. Voor Van Buuren was het extra leuk om daar onderdelen voor te mogen leveren", zegt Van Tilborgh tot besluit. ■

Het boegbeeld van de Amsterdamse School huisvest mens en museum.

Van Buuren Groep
IJzerwaren Gereedschappen Bouwbeslag Ventilatie

UW PARTNER VOOR ELK PROJECT

Hang- en sluitwerk | Machines en gereedschappen | Werkkleding | Bevestigingsmiddelen
Toegangscontrolesystemen | Zonnepanelen | Duco ventilatietechniek
Persoonlijke beschermingsmiddelen

T 0548 - 535353

van-buuren.com

Van Buuren.... meer dan een groothandel

Almelo • Apeldoorn • Barneveld • Doetinchem • Hengelo • Rijssen • Soesterberg • Wierden • Zwolle